

Open Huis Bijeenkomst van zaterdag 2 mei 1998**"H.P. Blavatsky en Astrologie"**
door Drs. Ing. H.J. Spierenburg**Inleiding**

De opleving van de belangstelling voor astrologie in Nederland en elders, begin deze eeuw, is vooral te danken aan de theosofen. De meest bekende astrologen begin deze eeuw, waren theosofen. En de theosofie baseert zich met name op de werken van H.P. Blavatsky. Voor een beter begrip van onze (huidige/westerse) astrologie kan het daarom zinvol zijn, na te gaan wat H.P.B. over astrologie op te merken had.

En dat is precies wat Henk Spierenburg onlangs deed: alle opmerkingen inventariseren en publiceren. Spierenburg is tevens een kenner van H.P.B.'s ideeën.

De lezing

In het vervolg zal Blavatsky worden aangeduid met de gebruikelijke initialen HPB.

Het boek naar aanleiding waarvan Spierenburg is uitgenodigd vandaag (Astrology of the Living Universe, 1997) maakt deel uit van de volgende serie:

A. Blavatsky Reference Series:

- 1) New testament
- 2) Vedanta Commentaries H.P. Blavatsky (1992)
- 3) Buddhism of H.P. Blavatsky (1991)
- 4) H.P. Blavatsky on the Gnostics

B. Inner Group Teachings of H.P. Blavatsky (1995).

Publikatie over notulen van de Inner Circle. Op verzoek van een Amerikaanse uitgever heeft Spierenburg een boek geschreven over de Inner Circle, een groep mensen die Blavatsky om zich heen heeft verzameld. Notulen uit diverse bronnen zijn bij elkaar gehaald, waarvan alleen stukjes gepubliceerd waren in tijdschriften en brieven. Op een gegeven moment kwamen de complete notulen tevoorschijn.

C. The Veda Commentaries of H.P. Blavatsky

Elke boek uit de serie is zelfstandig te lezen, met dien verstande dat het geheel zo is opgezet dat voorgaande zaken niet behandeld worden. Dat is nog al eens de oorzaak van kritiek geweest op dit boek "Astrology of the Living Universe".

Leven en achtergrond van HPB

HPB (1831-1891), was dochter van een bestuurder van een Kaukasische republiek. Ze had toegang tot een grote bibliotheek. De gebruikelijke taal om in te publiceren was in die tijd in het Duits. Geliefde onderwerpen waren bij voorkeur niet politiek geladen om de heersers niet te ontrouwen. Dit was een van de oorzaken voor de bloei in geschriften over godsdienst en oude talen. Zo zijn de huidige sanskriet woordenboeken nog steeds gebaseerd op de werken uit 1841-1880. Ook in Duitsland werd veel geschreven over Boeddhisme en de Griekse tijd.

Samengevat was het milieu waarin HPB opgroeide als volgt:

- veel spirituele onderwerpen
- wetenschappelijk
- haar moeder was een romanschrijfster.
- de republiek stond onder invloed van het Mongoolse Lamaïsme, dat sterk verwant is aan het Tibetaans boeddhisme. Er wordt melding gemaakt dat HPB met religieuzen in contact stond, maar daar is niets zeker over. Toch is de overeenkomst in uitleg van het Boeddhisme sterk tussen HPB en Lamaïsme als je de teksten naast elkaar legt.

1871 HPB gaat naar Europa en daarna naar New York waar ze de Theosophical Society opricht.

Doel is het vormen van een broederschap, het zoeken naar onverklaarbare wetten in de natuur en het bestuderen van godsdienst/filosofie. HPB verzamelde hiervoor een kring van kundige mensen om zich heen.

Het werk van HPB

1878 Publikatie "Isis ontsluit". Hierin is veel kennis samengebracht. Zoveel dat men zich kan afvragen hoe dit kan. Naast Plato wordt de krant van gisteren er ook bijgehaald bij wijze van spreken. Dit is een merkwaardige massa geworden. Ook omdat HPB niet altijd even consequent was. Een voorbeeld hiervan is dat in het voorwoord staat dat ze de Hebreeuwse vertaling van het oude testament gaat gebruiken. Vervolgens blijkt dat ze de Griekse, Babylonische (Aramees) en Hebreeuwse versie door elkaar is gaan gebruiken. Dit maakt het samenstellen van een compilatie extra ingewikkeld.

Een bijkomend verschijnsel is het grote aantal volgelingen die allen meenden te weten hoe de teksten van HPB weer dienden te worden geïnterpreteerd. Dit heeft weer geleid tot een groot aantal theosofische verenigingen (10 in Nederland).

Hoe is HPB nu te werk gegaan om uit een bijna onmogelijke hoeveelheid teksten datgene te halen wat ze nodig had. Ze is er namelijk wel in geslaagd verwijzingen naar dezelfde gebeurtenis of opvatting uit een aantal klassieke werken van diverse culturen samen te brengen.

Een verklaring is misschien dat ze gebruik heeft gemaakt van een uitleg die is geschreven op de Sanskriet teksten. Deze teksten zijn namelijk erg gecomprimeerd. En om ze te vertalen is eerst een soort uitleg/uitwerking nodig. Maar dit verklaard nog niet alles. De meest voor de hand liggende verklaring is dat ze hulp heeft gehad van een groep ingewijden, vergevorderde Tibetanen. In Theosofische kring zijn er allerlei spirituele verklaring voor in omloop.

Alles tijdschriften en boeken opgeteld heeft zij ongeveer 10.000 pagina's geschreven. The Secret Doctrine staat op Internet en is te downloaden.

Dat maakt het zoeken in de teksten makkelijker maar het begrip ervan niet. Een centraal idee van HPB is dat er geen onderscheid bestaat tussen de spirituele (oosterse) wetenschappen en de westerse wetenschap. De twee moeten echter wel samen worden beschouwd want apart stellen ze niets voor.

Volgens HPB is er kennis van Atlantis beschikbaar, maar hiervan zijn alleen afgeleide teksten overgebleven. Esoterie is dan de uitlegkunde om uit deze overblijfselen de oorspronkelijke kennis terug te vinden. De mens heeft ook alle kennis in zich volgens HPB.

De geschiedenis van de mensheid is verdeeld in 7 stadia.
Bijvoorbeeld Aatman is de hoogste stap van de menselijke geest. Budhi heeft met intuïtie te maken. Manas staat voor de mens zoals die nu is.

De beginselen van het Boeddhisme zoals Brahman (ruimte zonder grenzen) en Marhat (schatkamerbewustzijn, zoiets als Plato's wereld der ideeën) heeft HPB terug weten te vinden in geschriften van diverse volkeren en ze verwijst er ook naar. Bij de Hopi, de Eskimos, de Shinto etc.

Dat is het wonderlijke aan HPB. Hoe heeft ze het in relatief korte tijd eruit weten te halen in haar tijd, eind 19e eeuw, met toch beperkte toegang tot bronnen.

Astrologie

Asuramaya, volgens Sanskriet teksten een astronoom uit Atlantis, heeft teksten over astrologie geschreven in het Sanskriet. Althans deze zijn aan hem toegeschreven.

De zeventdeling gaat ook op voor de planeten. Elke planeet manifesteert zich in zeventvoud (maar niet elke vorm is materieel waarneembaar).

Het Manas van de planeet beïnvloed het Manas in de mens en het Budhi van de planeet beïnvloed het Budhi in de mens etc.

Men heeft na proberen te gaan of de voortgang van de equinox al in oude Sanskriet teksten was terug te vinden (in formules). Spierenburg heeft wat anders gedaan, namelijk de teksten van HPB te passen in wat er nu bekend is in de astrologie.

Overigens vind men het idee van het teruglopen van de equinox al in Sanskriet-teksten uit India terug. Het toepassen daarvan op cycli is wel een origineel idee van HPB. Zij berekent aan de hand van o.a. de precessie van de equinox (lange) perioden en die getallen vind zij vervolgens terug in Sanskriet-teksten.

Vragen/discussie

Vraag: wat zijn de criteria voor het opnemen van astrologische teksten in het boek *Astrology of the Living Universe*. Niet alles over planeten etc. bij HPB is hierin opgenomen. De reden is simpelweg dat het boek anders te groot zou worden voor de uitgever. Het is waar dat er meer uit te halen is kwa astrologie en het boekje is dan ook een eerste stap.

HPB uit veel kritiek op wetenschappers, maar dat moet je zien als kritiek op de wetenschap in die tijd eind vorige eeuw. Inmiddels is er veel veranderd mede door de ontwikkelingen in de quantummechanica in de 20e eeuw.

Verder is het wetenschappelijk niveau in de Theosofische beweging zelf gedaald in vergelijking met het begin van de 20e eeuw. In die tijd wist de theosofie nog belangrijke wetenschappers aan zich te binden.

Literatuur:

Jutta Lehmann, - H.P. Blavatsky's denkbeelden over astrologie; *Theosophia* : maandblad gewijd aan broederschap en aan de studie van godsdienst, wijsbegeerte, wetenschap en occultisme, ISSN 0040-5868, 98(4), aug 1997, p. 99.